

‘De docent zei: ik weet het antwoord niet, vraag het maar aan je stagebedrijf’

Schieten hoveniersopleidingen tekort?

Zo links en rechts hoort uw redacteur regelmatig van hoveniers dat personeel met kennis van zaken moeilijk te vinden is omdat de kwaliteit van het onderwijs te wensen overlaat. Rick Jansen, docent plantenkennis aan Aeres mbo Velp én zelf hovenier, herkent zich totaal niet in dit geschetste plaatje. Wat is nu waarheid? In dit artikel laten we verschillende partijen aan het woord om hopelijk de vinger op de zere plek te kunnen leggen.

Auteur: Linde Kruese

Verontwaardigd belde Rick Jansen een tijdje geleden naar de redactie. Hij had een artikel van hoofdredacteur Hein van Iersel gelezen, waarin die zich afvroeg of het onderwijs leerlingen voldoende klaarstoomt voor een loopbaan als hovenier. Jansen struikelde over één zin in het bijzonder: ‘Docenten hebben de kennis niet, laat staan dat ze het doorgeven aan de volgende generatie.’ Het ging hierbij om plantenkennis, het vak dat Jansen geeft. Hij is het pertinent oneens met deze uitspraak, want zijn belangrijkste doel is juist om leerlingen enthousiast te maken voor planten. Jansen: ‘Ik wil dat mijn leerlingen de lol van het leren gaan inzien, waardoor het ook makkelijker wordt om te leren. Daarom behandel ik niet alleen Latijnse namen maar vertel ik ook de betekenis erbij. Zo krijg je gevoel bij planten: je ziet wat ze doen. Het belangrijkste vind ik dat de leerlingen het belang inzien van plantenkennis, zodat ze die kunnen toepassen in hun werk. Ik ben zelf een plantengeek, dus dat enthousiasme zit er bij mij van nature in. Het is belangrijk om de juiste docent op de juiste plek te hebben. Dan gaat het vanzelf.’ Jansen spendeert zijn lessen zoveel mogelijk in de schooltuin die nog volop in ont-

wikkeling is, of hij gaat op pad met de leerlingen. ‘Als we bomen bespreken, ga ik graag de wijk in om de variatie aan bomen te laten zien.’ Jansen is realistisch; hij weet dat hij met zijn lessen niet alle leerlingen bereikt. ‘Natuurlijk zijn er ook leerlingen die niets met planten hebben, maar de opleiding doen vanuit bouwkundige interesse. Voor sommigen van hen is het elke keer weer een gevecht om voldoende te halen. We geven nieuwe leerlingen altijd mee dat plantenkennis een belangrijk onderdeel is van de opleiding. Ook al heb je er niets mee, je zult er een voldoende voor moeten halen.’ Jansen is met zijn bedrijf Buiten is het Groen aangesloten bij Wilde Weelde. Hij legt natuurlijke tuinen aan, waarbij hij zelf ook steeds nieuwe planten ontdekt. ‘Ik probeer altijd een mix te gebruiken van inheemse en uitheemse planten en steeds soorten te zoeken die ik nog niet ken.’

Docent enthousiast, leerling enthousiast

Voor oud-leerling Roel Klein Hesselink is er geen twijfel mogelijk: de werkwijze van Jansen heeft ook zijn enthousiasme voor planten aangewakkerd. ‘Ricks manier van lesgeven doet heel veel bij de leerlingen,’ vertelt hij. ‘Als een

 7 min. leestijd

ACHTERGROND

'In het mbo gaat veel mis'

Hovenier Teun van der Meijden van Blommeij Groenprojecten heeft de opleiding Tuin, Park en Landschap gevolgd in de richting techniek aan Van Hall Larenstein University of Applied Sciences. Hij is tevreden over de opleiding die hij zelf heeft gevolgd, maar ziet ook dat er veel misgaat. 'De opleidingen waar veel misgaat, zijn de mbo's. Op het mbo staat werken centraal en wordt niet voldoende gekeken naar wat daaromheen speelt: hoe de bodem in elkaar zit of hoeveel millimeter neerlag er gemiddeld valt in een uur.' Toen Van der Meijden zelf nog les gaf, merkte hij dat de mentaliteit van de leerlingen is veranderd. 'Ze kijken liever op social media dan in het bos. De kennis die een hovenier nodig heeft, komt op het mbo niet aan de orde.' Het probleem ligt volgens Van der Meijden ook bij de scholen zelf, die docenten niet de tijd gunnen om bij te scholen. Ook hoveniers moeten hun steentje bijdragen. 'Ook zij moeten tijd en geld steken in de stagiairs die ze onder hun hoede nemen, in plaats van de stagiair in te zetten voor klussen waar ze zelf geen zin in hebben. Ik zit in een vakgroep met meer dan veertig lokale hoveniers. Wij denken erover om lezingen te geven over het onderwerp waar de stagiair op dat moment op school mee bezig is, om iets extra's te geven. Maar ook dat is lastig, want het onderwijs zit klem. Vaak is de administratie belangrijker dan de les.'

'Leerlingen moeten het belang inzien van plantenkennis, zodat ze die het kunnen toepassen in hun werk'

leraar niet enthousiast is, is het bij de leerlingen ook gauw gebeurd.' Klein Hesselink heeft tijdens zijn opleiding drie jaar lang één uur in de week les in plantenkennis gehad. Daarnaast volgde hij reguliere vakken als rekenen en Nederlands. Ook praktische zaken als werkvoorbereiding kwamen aan bod. Eén uur les in de week is niet genoeg om alle planten te leren kennen, geeft hij toe. 'Maar als leerling moet je zelf gemotiveerd zijn om de kennis te onthouden. De school kan wel meer lessen aanbieden, maar als je zelf niet wilt leren, onthoud je ook niets.' Hoe kan het dat hoveniers in opleiding maar een uur per week besteden aan het leren kennen van het product waarmee ze elke dag zullen werken? Volgens Jansen is dat te wijten aan de bezuinigingen in het onderwijs. 'Bijna alle mbo-opleidingen zijn van vier jaar terug gegaan naar drie jaar, want een jaar minder leren kost minder geld. Het nadeel daarvan is dat leerlingen een jaar jonger zijn als ze de opleiding afronden en een functie in moeten rollen. Hoe ouder je bent, hoe meer je het belang inziet van het leren van een vak. Die wijsheid komt met de jaren, en dus ook de bereidheid om alles uit de studie te halen wat erin zit.'

Jansen loopt er in zijn werk tegenaan dat hij de investeringen die de school doet niet in het onderwijs terugziet. 'Aeres roept dat ze duurzaam zijn en werken aan een groene toekomst, maar het is juist belangrijk dat de leerlingen voorop staan. Als docent kun je niet alles zelf doen. Een lesprogramma ontwikkelen kost teveel tijd voor een docent; daar zou de organisatie in moeten investeren. Ik zou ook graag meer samenwerking tussen de verschillende ROC-s zien, dat leerlingen bijvoorbeeld een specialisatie kunnen doen op een andere school. Dat kost allemaal geld, maar er gaat momenteel teveel geld naar dingen waar de leerlingen niets van terug zien.'

Controle met bonnen

Als alle docenten lesgeven met dezelfde passie als Jansen, lijkt de kritiek van hoveniers ongegrond. Waar baseren hoveniers hun mening op? Misschien ligt het antwoord bij het moment waarop hoveniersbedrijven voor het eerst te maken krijgen met de nieuwe generatie hoveniers: de stage. Gebr. Arends in Wichmond is een leerbedrijf waar regelmatig stagiairs rondlopen, zodat het bedrijf ze later

eventueel in dienst kan nemen, zegt eigenaar Arnold Arends. 'Het is heel moeilijk om personeel te vinden, dus we proberen ze zo goed mogelijk het vak te leren.' Arends heeft een eigen systeem ontwikkeld om het niveau van de stagiairs te peilen. 'Elke dag vullen de stagebegeleiders op een bon in hoe de stagiair functioneert. Zo houden we de controle. Iemand kan wel zeggen dat het goed gaat, maar uit de bonnen moet hetzelfde blijken.' Als iemand niet functioneert, schroomt Arends niet om in te grijpen. 'Er was laatst een stagiair die elke keer negatieve feedback kreeg. In overleg met zijn school is hij overgeplaatst naar een ander bedrijf, waar het wel goed gaat. Ik heb tegen hem gezegd dat er misschien over twee jaar wel een klik is, als hij wat meer geleerd heeft.'

Stage-opdrachten

Volgens Arends gaat het nog weleens mis met de betrokkenheid van de school bij de stage. 'Scholen zijn vaak aan de late kant met uitleg over de opdrachten die de stagiairs moeten uitvoeren. De stagiairs weten daardoor niet goed wat ze moeten doen en wanneer het af moet zijn. Scholen zouden de druk meer moeten

Jelle van Haren en Roel Klein Hesselink

Teun van der Meijden

‘Het is heel moeilijk om personeel te vinden, dus we proberen ze zo goed mogelijk het vak te leren’

opvoeren, bijvoorbeeld door een 1 te geven als een opdracht te laat wordt ingeleverd. Op ons bedrijf zitten we er bovenop; dat zou je van de school ook verwachten.’ Een voorbeeld van een stage-opdracht is het verzamelen van dertig takken en het zoeken van de bijbehorende namen. Arends: ‘Ik heb weleens meegemaakt dat een leerling een docent om hulp vroeg, waarna de docent zei: ik weet het antwoord niet; vraag het maar aan je stagebedrijf. Dat vind ik ontzettend jammer. Een docent zou deze kans moeten aangrijpen om de leerling te informeren, in plaats van hem als het ware af te schepen. Helemaal omdat leerlingen tegenwoordig steeds minder plantenkennis hoeven te hebben. Ik vind het wel heel belangrijk.’ Arends zelf pakt het anders aan bij schoolopdrachten: ‘Als een stagiair bij ons met een vraag komt, sporen we hem aan om zelf op zoek te gaan. Pas als hij er niet uit komt, springen we

bij. Wij lezen alle verslagen en tekenen ze pas af als alles klopt.’

Zonder opleiding voor de klas

Arends vindt het ontzettend belangrijk dat er docenten voor de klas staan die met passie vertellen over het vak. ‘Een docent die goed is, die gedreven kan vertellen en veel plantenkennis heeft, zou altijd les moeten kunnen geven, ongeacht of diegene een opleiding heeft gevolgd om voor de klas te mogen staan. Iemand die met passie over het vak vertelt, kan zich ontplooiën tot een soort ambassadeur voor het hoveniersvak.’ En dat is hard nodig, volgens Arends: ‘Er wordt vaak minderwaardig over ons beroep gedaan. Dan worden we vergeleken met een schoffelaar, en er wordt gezegd dat het zwaar werk is en dat je in de regen werkt. Maar het is een machtig mooi beroep en zoveel meer dan dat. Dat zou al op de middelbare school

‘Mijn stagebedrijf zag me als een makkelijke hulpkracht, in plaats van me echt iets te willen leren’

verteld moeten worden, zodat meer jongeren voor de hoveniersopleiding kiezen.’

Makkelijke hulpkracht

Roel Klein Hesselink en Jelle van Haren, twee oud-leerlingen van Jansen, zijn pas begonnen met hun hbo-studie. Toen zij nog op Aeres zaten, liepen ze geregeld stage. Van Haren: ‘In het eerste jaar moesten we zo’n 500 uur stage lopen, in het tweede en derde jaar 800 tot 1000 uur.’ Hoewel Van Haren voornamelijk positieve herinneringen heeft aan zijn stages, liet één stagebedrijf volgens hem wat steken vallen. ‘Tijdens het eerste jaar was mijn stagebedrijf wat minder. Ze zagen me als een makkelijke hulpkracht in plaats van me echt iets te willen leren. Maar op mijn andere stageadressen zagen ze hoe enthousiast ik was over planten. Soms overhoorden ze me en wist ik alle planten bij naam te noemen. Doordat ze mijn inzet zagen, kreeg ik steeds meer vrijheden.’ Klein Hesselink beaamt: ‘Als stagebedrijven zien dat je gedreven bent, geven ze je de kans om een keer zelf iets te planten. Zo kun je de kennis die

je hebt inzetten.’ Jansen vindt het jammer om te horen dat sommige bedrijven onvoldoende aandacht hebben voor hun stagiairs. ‘De vraag is in hoeverre stagebedrijven leerlingen willen ondersteunen bij het leren van plantennamen. Er zijn genoeg leerbedrijven waar steeds dezelfde beplanting wordt gebruikt, wat ten koste gaat van de plantenkennis. Dan moet de leerling het echt hebben van dat uurtje plantenkennis op school.’

Ambassadeurs voor het hoveniersvak

Tijd om de balans op te maken. Het probleem ligt niet bij docenten, bij het onderwijssysteem of bij hoveniers. Het is een combinatie van factoren die ervoor zorgt dat de aanwas van jonge hoveniers met passie voor en kennis over het vak kleiner is dan jaren geleden. In een perfecte wereld zou de hoveniersopleiding op mbo-niveau weer vier jaar duren, staan er alleen maar gedreven docenten voor de klas, zijn er leerlingen in overvloed en doen stagebedrijven er alles aan om stagiairs in alle facetten van het hovenier-zijn mee te nemen. Tot die tijd heeft

Arnold Arends met zijn dochter Lenneke, die de begeleiding van stagiairs op zich neemt.

het hoveniersvak ambassadeurs nodig vanuit het onderwijs én vanuit de sector, die zich inzetten voor de aanwas van nieuw talent. Dus: welke hovenier staat op?

Be social

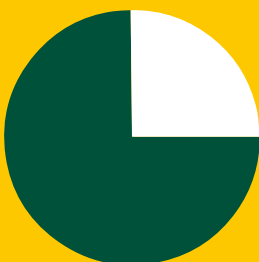
Scan of ga naar:

www.vakbladdehovenier.nl/article/31436/de-docent-zei-ik-weet-het-antwoord-niet-vraag-het-maar-aan-je-stagebedrijf

Wat vindt de sector?

We vroegen onze lezers een enquête in te vullen over het al dan niet tekortschieten van hoveniersopleidingen. Dit vinden jullie:

Hebben hoveniers genoeg plantenkennis?

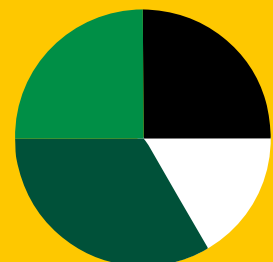
25% JA
75% NEE

Hoe komt het dat hoveniers onvoldoende plantenkennis hebben?

45,5% De opleidingen schieten tekort
36,5% De werkgever eist dit niet
9% Hoveniers worden te weinig uitgedaagd door de klant
9% Anders...

Wat zou er aan het onderwijs moeten verbeteren zodat de studenten met de juiste kennis de praktijk in gaan?

25% Betere docenten
16,5% Meer praktijkles
33,33% Modernere lesmodules
25% Anders...